

Ці заходи для умов гірничозбагачувального виробництва ПАО «Північний ГЗК», м. Кривий Ріг дозволяють в середньому на 7-9% підвищити пропускну спроможність виробничої системи комбінату.

Література

1. Економіко-математичне моделювання: Навчальний посібник / За ред. О.Т. Івашука. – Тернопіль: ТНЕУ, «Економічна думка», 2008. – 704 с.

Троц І.В.

*аспірант кафедри обліку і аудиту
Хмельницького національного університету
м. Хмельницький, Україна*

ДІАГНОСТИКА ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА

Для успішного функціонування всі суб'єкти господарювання повинні враховувати можливі та наявні фактори дестабілізації їх діяльності. Сучасні умови господарювання характеризуються такими особливостями як нестабільність політичного, правового та економічного поля для діяльності підприємств. У зв'язку з цим виникає об'єктивна необхідність в прогнозуванні подальшої діяльності підприємства та максимальне виявлення всіх можливих загроз, що провокують появу кризи та як наслідок – банкрутство.

У перекладі з грецької «діагностика» трактується як розпізнавання, визначення. Загалом, діагностика являє собою систему, що складається з комплексу дослідницьких процедур для визначення стану об'єкта чи явища та виявлення в них «вузьких» місць. Тому, за сучасних нестабільних умов господарювання для підприємств дуже важливо вчасно виявити «хворобу», установити правильний діагноз, зрозуміти причини негараздів та їх можливі наслідки. Саме діагностика може точно вказати чи зможе підприємство розрахуватися у встановлений термін за своїми зобов'язаннями, викрити причини наявного стану, розробити та реалізувати заходи

з питань виходу підприємства з кризи. Під діагностикою банкрутства розуміють своєчасне розпізнавання симптомів фінансової кризи на підприємстві [1, с. 201].

Діагностика кризи розвитку підприємства – це система ретроспективного, оперативного і перспективного цільового аналізу, спрямованого на виявлення ознак кризового стану підприємства, оцінку загрози банкрутства та подолання кризи. Діагностика кризи визначається одним з необхідних етапів процесу антикризового управління, оскільки саме її результати дають змогу визначити ступінь розвитку кризи, її масштаби, реальність та очікуваний час виникнення ситуації банкрутства, обґрунтувати заходи, необхідні для її подолання, оцінити можливості підприємства щодо подолання кризи та прогнозування наслідків подальшого розвитку ситуації [1, с. 166].

Діагностика банкрутства підприємства залежно від цілей і методів здійснення підрозділяється на дві основні системи:

- 1) система експрес-діагностики банкрутства;
- 2) система фундаментальної діагностики банкрутства.

Експрес-діагностика являє собою миттєвий погляд на господарську ситуацію, коротке дослідження різних аспектів діяльності підприємства з метою виявлення проблемних сфер в управлінні і отримання попередніх оцінок поточного стану [4, с.182]. Система експрес-діагностики забезпечує раннє виявлення ознак кризового розвитку підприємства і дозволяє вчасно прийняти оперативні заходи з їх нейтралізації.

При глибокій фінансовій кризі або фінансовій катастрофі система експрес-діагностики повинна доповнюватися системою фундаментальної діагностики так як саме на основі її результатів проводиться активне антикризове управління. Внаслідок проведення такої діагностики банкрутства відбувається: поглиблення результатів проведеної оцінки кризових параметрів фінансового розвитку підприємства, підтвердження отриманої попередньої оцінки масштабів кризового фінансового стану підприємства, прогнозування можливих негативних наслідків та оцінка здатності підприємства нейтралізувати загрозу банкрутства за рахунок власного ресурсного потенціалу. Отже, фундаментальна діагностика

банкрутства дозволяє обрати ефективні методи майбутнього фінансового оздоровлення підприємства [2, с. 49].

Крім того, комплексна діагностика дає змогу визначити поточний стан справ і оцінити інноваційний потенціал підприємства, детально вивчити проблеми, окреслені на етапі експрес-діагностики, і виявити причини їхнього виникнення [4, с. 183].

Кожна із запропонованих методик є ефективною та використовується залежно від цілей та завдань, що на неї покладаються: експрес-діагностика – коротке і швидке дослідження найбільш інформативних показників діяльності підприємства; фундаментальна діагностика – повна і глибока діагностика діяльності підприємства.

Процес діагностики банкрутства підприємства можна умовно поділити на певні послідовні етапи її проведення. Скібіцький О.М. виокремлює наступні загальні етапи проведення діагностики кризового стану підприємства:

1. Створення інформаційної бази дослідження.
2. Діагностика кризового стану і загрози банкрутства.
3. Прогнозування наслідків виникнення ситуації банкрутства.
4. Дослідження й оцінка потенціалу виживання підприємства.
5. Узагальнення результатів діагностики кризи [5, с. 155].

В свою чергу, Данілов О.Д. і Пасентко Т.В. більш детально конкретизують етапи діагностики банкрутства, серед яких:

1. Систематизація основних факторів, що обумовлюють кризовий фінансовий розвиток підприємства.
2. Проведення комплексного аналізу з використанням спеціальних методів оцінки впливу окремих факторів на кризовий фінансовий розвиток підприємства.
3. Прогнозування розвитку кризового фінансового стану підприємства під негативним впливом окремих факторів.
4. Прогнозування здатності підприємства до нейтралізації загрози банкрутства за рахунок внутрішнього потенціалу.
5. Остаточне визначення масштабів кризового фінансового стану підприємства [3].

Діагностика стану банкрутства підприємства здійснюється за допомогою проведення комплексного аналізу його фінансово-господарської діяльності.

В Україні розроблено методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств і організацій, затверджену Агентством з питань запобігання банкрутству підприємств і організацій (у новій редакції від 26.10.2010 р. №1361).

Методичні рекомендації розроблено з метою визначення однозначних підходів під час аналізу фінансово-господарського стану підприємств на предмет виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства; своєчасного виявлення формування незадовільної структури балансу для вжиття заходів щодо запобігання банкрутству підприємств, а також виявлення резервів підвищення ефективності виробництва та відновлення платоспроможності підприємств шляхом їх санації.

Відповідно до наведених рекомендацій діагностика банкрутства передбачає своєчасне виявлення неплатоспроможності, збитковості, фінансової залежності від зовнішніх джерел фінансування, низької ділової активності. У зв'язку з цим в класичних моделях діагностики банкрутства використовують показники прибутковості, фінансової стійкості, ліквідності, ділової активності.

Таким чином, підсумовуючи результати дослідження, можемо зробити наступні висновки:

1. Діагностика ймовірності банкрутства передбачає поглиблений аналіз діяльності підприємства з метою виявлення кризових тенденцій розвитку, їх нейтралізації та стабілізації діяльності для подальшого розвитку підприємства.

2. Безсумнівною перевагою застосування діагностики є не лише виявлення кризових умов розвитку підприємства, а й визначення можливостей їх подолання. Тобто, діагностика являє собою глибоке дослідження діяльності суб'єкта господарювання з подальшою розробкою заходів нейтралізації кризових явищ.

3. Діагностика є базою для впровадження антикризових заходів. Оскільки діагностика, відстежуючи і оцінюючи ключові сфери діяльності підприємства – аналізуючи тим самим його

фінансовий стан, беззбитковість, матеріальні і фінансові потоки оцінює ризик виникнення банкрутства й можливості його подолання.

Література

1. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: навч. посіб. / О.Я. Базилінська. – К.: ЦУЛ, 2009. – 328 с.

2. Гук О.В. Особливості діагностики банкрутства підприємств / О.В. Гук // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Проблеми економіки та управління. – Львів: Національний університет «Львівська політехніка». – 2003. – № 484. – С. 45-49.

3. Данілов О.Д. Фінанси підприємств у запитаннях і відповідях: навч. посіб. [Електронний ресурс] / О.Д. Данілов, Т.В. Паєнко. – К.: ЦУЛ, 2011. – 256 с. – Режим доступу: <http://pidruchniki.ws/16680328/finansii>.

4. Коваленко О. Сучасні підходи та інструментарій діагностики загрози банкрутства промислових підприємств / О. Коваленко. // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2010. – №5-1. – С.176-185.

5. Скібіцький О.М. Антикризовий менеджмент: навч. посіб. / О.М. Скібіцький. – К.: ЦУЛ, 2009. – 568 с.